

Polecenia podsumowujące

1. Wyjaśnij, jakie znaczenie dla polskiej gospodarki miały działania Władysława Grabskiego oraz Eugeniusza Kwiatkowskiego.
2. Omów wpływ wielkiego kryzysu gospodarczego na Polskę.
3. Opisz pozycję mniejszości narodowych w społeczeństwie polskim na przykładzie Żydów i Ukraińców.
4. Oceń politykę gospodarczą i społeczną władz II Rzeczypospolitej.

Gospodarka i społeczeństwo
II Rzeczypospolitej

Podsumowanie

45

◆ Problemy gospodarcze Polski w pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości

Dziedzictwo zaborów wpływające na stopień rozwoju gospodarczego poszczególnych części Polski. Najlepiej rozwinięte – ziemie zaboru pruskiego. Umowny podział gospodarczy kraju na Polskę A i Polskę B. Zniszczenia po Wielkiej Wojnie poważnym problemem w odbudowie gospodarki.

◆ Przemiany gospodarcze w II Rzeczypospolitej

1922 – decyzja sejmu o budowie nowoczesnego portu handlowego w Gdyni.
1924 – reformy skarbowe i walutowe Władysława Grabskiego, zrównoważenie budżetu i wprowadzenie złotego polskiego.
60% ludności II Rzeczypospolitej utrzymującej się z rolnictwa, 40% – zatrudnionej w przemyśle.
1925 – reforma rolna.
1926 – powstanie Polskich Kolei Państwowych.
1926–1933 – budowa magistrali węglowej łączącej Katowice z Gdynią.
1928 – powstanie Linii Lotniczych LOT.
Duży wpływ wielkiego kryzysu gospodarczego na Polskę (wzrost bezrobocia, zmniejszenie przychodów państwa).
1936–1937 – liczne strajki chłopskie w odpowiedzi na tragiczną sytuację wsi.
Roboty publiczne i doraźna pomoc dla potrzebujących jako ratunek na wyjście z kryzysu.
4-letni plan inwestycyjny Eugeniusza Kwiatkowskiego na lata 1936–1940; celem – zmiana charakteru kraju z rolniczo-przemysłowego na przemysłowo-rolniczy z rozbudowaną infrastrukturą.
1937–1939 – powstanie Centralnego Okręgu Przemysłowego w widłach Wisły i Sanu; rozwój przemysłu ciężkiego (zbrojeniowego, maszynowego) i chemicznego.

◆ Ludność II Rzeczypospolitej

Według spisu z 1921 r. – 27,1 mln osób, w 1938 r. – 34,8 mln.
Polska państwem wielonarodowym, Polacy – ok. 68,9% ogółu mieszkańców.
Mniejszości narodowe: Ukraińcy – 13,9%, Żydzi – 8,6%, Białorusini – 3,1%, Niemcy – 2,3%, inne – 3,2%.
Blisko 8 mln Polaków żyjących na emigracji. Najwięcej w USA, Niemczech i ZSRS.

◆ Żydzi

Zamieszkujący terytorium prawie całego kraju.
Pod względem politycznym środowisko mocno zróżnicowane.
W latach 30. złe relacje polsko-żydowskie na poziomie społecznym. Liczne akcje antyżydowskie.
Wprowadzenie na niektórych uczelniach gett łaukowych oraz zasady *numerus clausus*.

◆ Ukraińcy

Zamieszkujący głównie tereny województw południowo-wschodnich.
Pod względem wyznaniowym – grekokatolicy lub prawosławni.
Zróżnicowany stosunek do władz polskich.
Działalność Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów jedną z przyczyn zaostrzenia polityki władz państwowych względem społeczności ukraińskiej.

Polecane publikacje

P. Cichoracki, J. Dufart, J. Mierzwa, *Oblicza buntu społecznego w II Rzeczypospolitej doby wielkiego kryzysu (1930–1935). Uwarunkowania, skala, konsekwencje*, Kraków: Towarzystwo Wyd. Historia Iagellonica, 2019.
M. Furtak, *COP – Centralny Okręg Przemysłowy 1936–1939. Architektura i urbanistyka. Kraj, region, miasto, fabryka, osiedle, budynek*, Kraków: Księży Młyn Dom Wydawniczy, 2014.
B. Newman, *Rowerem przez II RP. Niezwykła podróż po kraju, którego już nie ma. Reportaż z 1934 roku*, przekł. E. Kochanowska, Kraków: Znak Horyzont, 2021.

